

родна нива

винаги пленникъ въ тѣхното царство. Зеленооката румена сплътница проточи воленъ гласъ на опиянена чучулига:

Що ми е, холамъ, що ми е?
Що ми е и какво ми е?
Стори ме, Боже, дваждѣ млада,
дваждѣ млада и триждѣ лефтера...
Да се нахожда, нахожда
по сборове и по седѣнки,
да се нанося, нанося —
моминска дилберъ премѣна.

Но скоро се раздѣлихме.

Ношуваме въ Аланъ-Кайракъ. Кой отъ васъ бѣ чувалъ за това черкезко село? Сега го знаятъ и въ чужбина. Нѣкога самъ Толстой бѣ поискалъ да се посели тамъ, но засиленитѣ политически борби, които никога не стихватъ, го възпрѣха; „Плохо живется на вулканѣ“ — бѣха решителнитѣ му думи, и ние не можахме да го видимъ въ своята срѣда. Тукъ бѣ първото поселение на Толстоевитѣ последователи въ България. Войната ги прогони.

Селянитѣ ни познаха и почнаха да ни разправятъ съ насмѣшка случки изъ живота на последнитѣ. — „Добитѣка не впрѣгатъ... сами се впрѣгатъ. Оратъ, копаятъ, возятъ. Гогата, князь Гаврило Фулфъ, видѣлъ, че горскиятъ пазачъ носи полупребита дива котка. Запитва го, какво ще я прави. — „Ще я одера и ще ѝ продамъ кожата“. — А какво ще вземешъ? — „Петъ лева“. Плаща му, взема котката и я пуца. Онесвѣстена, тя не може да дойде

на себе си. Поокопитва се, измяуква силно и се шурва къмъ леса за голѣма радостъ на княза. Но горскиятъ пазачъ стреля и я убива. Съкрушенъ, князътъ не продумва дума, а пазачътъ мѣнка: „Ба, ще я оставя, да яде кокошкитѣ“.

Подранили, ние хлѣтваме въ тъмния, влажния лесъ на Аланкай-рашката рѣка. Презъ зелениитѣ осени се виделѣе тъмното Дяволско блато. Лекъ студъ усѣщаме. Поемаме по снишенъ ридъ и ето ни на Хуриетъ-куле — горскиятъ граниченъ постъ. Останали сж само бѣлитѣ стени. До него е и българскиятъ постъ. Тамъ по онова време живѣеше граниченъ офицеръ.

Пресичаме старата граница и наново потъваме въ леса. Тукъ-тамъ се мѣрне надигнатъ ридъ съ кичести сѣнки на върха... И какво запустение!

Измѣкваме се изъ шумака. Предъ насъ се е лѣснало широкото, свѣтнало като огледало, море. Погледътъ, душата изведнажъ се разширяватъ. Въ гърдитѣ ни лѣхва свежа бодростъ. Влѣво е осамотената, зелена конусна висота Папуя. Надъ нея се кани да кацне бѣло пухове облаче. Не е добъръ белегъ... На тая висота презъ 1903 година бѣ щабътъ на странджанския войвода Михаилъ Герджика. Спомени, спомени... Възстаницитѣ превзеха Василико. Нѣколцина сж се залостили около голѣмата желѣзна каса на Реджията. Отварятъ я най-после. Лѣсватъ